

POD VRSTVOU TŘPYTEK

ROZHOVORY
S ČESKÝMI DRAG
A TRAVESTI UMĚLCI

KLÁRA PUKOVCOVÁ

Na obálce grafika titulní strany časopisu Ring 1993.

Autorka původní fotografie: Lenka Hatašová

Obsah

Úvod	7
Na vrcholu je to pohltilo Chi Chi Tornado	9
Z paruky se stal status symbol Miss Petty	23
Férové podmínky se musí vydobýt Melancholia Blackbile	35
Být chvíli hvězdou Screamers	47
Místo rtěnky knír Rudy Daddy	57

Úvod

Drag i travesti jsou druhy performativního umění, které díky prvkům imitace, ironie nebo parodie baví publikum. Umělci pracují s převleky, výrazným líčením a během vystoupení přijímají konkrétní atributy feminity nebo maskulinity. Drag se zpravidla rozlišuje přidáním „queen“ pro muže napodobující ženy a „king“ pro ženy performující muže.¹

V České republice se pro označení tohoto uměleckého směru, který je spojován s queer kulturou, používají dva názvy. Drag a travesti. Anglický pojem drag začal do českého prostředí pronikat až později, a to především v důsledku úspěchu americké soutěžní reality show RuPaul's Drag Race. Mezi českými umělci se často objevuje názor, že při travesti se jedná o imitaci již existující zpěvačky, zatímco do dragu dává performer více sebe a vytváří si jakési alter ego.

Pro některé může být drag zaměstnáním, pro některé koníčkem. Umělci své diváky baví tanečními čísly, stand-up comedy nebo lip syncují (napodobují zpěv) na nejrůznější skladby. Ačkoliv většina performerů patří do LGBTQ+ komunity, drag může vykonávat každý nehledě na sexuální orientaci nebo genderovou identitu.

1 SLOBODA, Zdeněk a Mirka DOBEŠOVÁ. Travesti show po česku. In MARKOVÁ, Dagmar a Lenka ROVNANOVÁ, ed. *Sexuality VI*. [1. vyd.]. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Pedagogická fakulta, 2013. ISBN 978-80-557-0479-1.

Na vrcholu je to pohltilo

Chi Chi Tornado

V devadesátých letech se mezi travesti umělci objevila první česká drag queen. „Vůbec jsem nezapadal do konceptu travesti. Byl jsem chlupatej a dělal jsem pro ně až kontroverzní čísla“ říká Petr Vostárek alias Chi Chi Tornado, který kariéru drag performerera započal v roce 1992. Chi Chi Tornado je semifinalistkou talentové soutěže Česko Slovensko má talent a aktivně vystupuje s travesti skupinou Crazy Goddess.

Jaký je rozdíl mezi dragem a travesti?

Při dragu se do vystoupení umělec snaží zatahovat i vlastní nitro. Nedělají konkrétní zpěvačku, umělkyni, ale vystupují sami za sebe. Jsou autentický, ale pro lidi nemusejí být zábavný. Klasický travesti není tak dotážený k dokonalosti. Je to lidová zábava pro střední vrstvu. Slovo drag je složenina z *Dressed As a Girl*, oblečen jako dívka, a zaštituje úplně všechno. Jsou tam *crossdresseři*¹ a všichni, kteří mají co dočinění s převlekem.

U nás se ale tyto dvě skupiny performerů někdy vůči sobě vymezují.

Jakmile vyšel *RuPaul's Drag Race*², tak jsme se s novými drag queens strašně pošťekali, protože přišly s tím, že jsou úplně něco nového a přinášejí úplně novou show. Říkám: „Berušky, ale to, co vy předvádíte, jsme dělali už před dvaceti lety“. Není to nic nového, jenom se člověk přizpůsobuje publiku a jeho požadavkům. Až budou starší a bude jim jít o to, aby lidi i bavily, tak pak zjistí, že budou taky dělat travesti, taky budou dělat zpěvačky.

Dělí se nějak drag i v zahraničí?

V Americe to rozdělili na *oldschool* a *newschool*. *Oldschool* dělají klasický travesti, i když oni si říkají drag, protože pojem travesti všichni chtějí odstranit ze slovníku, názvem strašně tíhne k transvestitismu³. V devadesátých letech jsme novináře a všechny učili, že nejsme transky, ale *travestové*, děláme *travesti show*.

1 Crossdressing je činnost převlékání se do oblečení, které je typické pro opačný gender. Důvody se mohou rozcházet.

2 *RuPaul's Drag Race* je americká reality show, která běží od roku 2009. *RuPaul Charles* je světově nejúspěšnější drag queen.

3 Transvestitismus je stav, kdy se osoba převléká do šatů přisuzovaných opačnému genderu pouze dočasně, a to za účelem vlastního potěšení, které může být i sexuální.

Ale přesto si mezi sebou říkáte transky, s čímž mladší generace nesouhlasí.

Protože to zlidovělo a člověku nevysvětlíš, že jsi travesta. On ten pojem nezná. Tak zlidověl výraz transka. Používáme to i přesto, že kvůli tomu byly strašný hádky s transsexuálama⁴, kteří to brali jako urážku. Přitom to nikdo tak nemyslel. My jsme si tak říkat nezačali, pojmenovala nás tak heterosexuální většina. Vysvětlovat ale přioopilým lidem, že nejsem transka, ale travesta, nešlo.

Kde se zrodilo travesti?

Travesti pochází z dob starýho Řecka, kdy muži dělali ženský role v divadlech. Pak to bylo v německých kabaretech. Chlapi tam dělali ženský pro zábavu. Hitler v té době homosexuály zavíral, ale tahle stand-up komedie byla pro nacisty zábavná. Vznikala pro vojáky, protože byl nedostatek tanečnic. U nás travesti normálně fungovalo už za první republiky. Spousta gayů se inspirovala v Německu. Když byl v té době někdo gay, nesehnal práci a nezbylo mu nic jiného, než se živit prostitutí, nebo dělat tenhle druh zábavy. Travesti fungovalo taky už v padesátých letech, ale jmenovalo se to jinak. Ještě na to nebyla škatulka, takže to bylo kabaretní umění.

Kde všude se používá název travesti a ne drag?

Výraz drag je celosvětovej. Travesti se používá jen ve střední Evropě, především v Německu, u nás, částečně v Rakousku. I když tam už to taky spojujou s dragem.

⁴ Transgender je pojem, který označuje člověka, jehož identita se neshoduje s pohlavím, které mu bylo po narození přiřazeno na základě pohlavních orgánů. Od pojmu transsexuál se postupně upouští.

A jak se pojem drag dostal do Česka?

Z Ameriky. Sem se to dotáhlo z ciziny od lidí, co cestovali. Když jsem začal v devadesátém druhém, tak jsem byl úplně odlišnej od všech ostatních transek. Nezapadal jsem do konceptu travesti. Byl jsem chlupatej, dělal jsem pro ně až úchylný čísla, takový odvážný. Ale ne že bych ukazoval nahotiny. Prostě kontroverzní čísla. A tím pádem jsem si začal říkat drag queen. Byl jsem první oficiální česká drag queen.

Nedivili se diváci, co to najednou je?

Devadesátky byly divoký, takže to nikdo neřešil. Byl jsem pro ně něco novýho. Proto jsem se i strašně prosazoval. Hodně se o mě zajímali i novináři. Jako jedinej a první jsem se dostal na titulku magazínu, časopisu Ring.

Špendlíky v pití

Jak jste se dostal k dragu?

Moje touha byla jít do Prahy, vydělat si peníze, odejít do Spojených států a nechat se přeoperovat. V té době jsem četl články, že v Coloradu je nejlepší klinika na tranzice⁵ na světě. Když jsem ale přijel v roce 1992 do Prahy, tak mě ve Valdeku na Náměstí Míru vzali do prvního oficiálního tanečního travesti souboru, kde jsem měl i smlouvu. Jinak jsem drag nebo travesti dělal už za komunistů, kdy jsem vystupoval během módních přehlídek v mládežnickém klubu. Ze začátku jsem dělal mužské role, pak i zpěvačky. V té době byl populární Jaroslav Čejka, takže to nikdo neřešil, naopak to brali jako zábavu.

5 Tranzice je proces změny pohlaví. Rozlišuje se tranzice fyzická, úřední a sociální.

Jezdil jste i na nějaké soukromé akce, kde se vyskytovalo travesti?

Od patnácti let jsem jezdil do Prahy. Tancoval jsem totiž v několika tanečních klubech, kroužcích, a občas jsme měli výjezdy. Tak jsem poznal spoustu gayů, kteří mě zavedli do tady toho prostředí. V Praze za komunistů byly jediný dva gay kluby, který byly teda hlídaný StB, ale to nikdo moc neřešil.

To byly jaké kluby?

To byl T-klub kousek od Můstku a potom na Smíchově u Petra Voka. Někdy někdo taky pořádal party u sebe doma, nebo se pronajala chalupa v horách. Tam se sjeli všichni gayové a přijely tam i travesti umělkyně z Prahy, který udělaly jedno jediný číslo. Zazpívaly písničku a pak hodinu vyprávěly o tom, jak vyráběly kostýmy. To bylo tak úžasně vtipný a komický! Bylo to ale jenom pro zvaný.

Dělaly se takové akce jenom v okolí Prahy, nebo i v menších městech?

Narodil jsem se v malý vesnici v okrese Teplice a tam jsme jezdili na chalupy do Krušnejch hor. Faktem ale bylo, že když to někdo prásknul, a to se občas stalo, tak tam přijeli policajti a všechny sebrali. Nikomu se nic nestalo, ale udělali si zápis.

Co se dělo poté ve Valdeku?

Byla to gay diskotéka, kde se uměle založil taneční soubor Revue Valdek, aby se udělalo první travesti vystoupení v přímým přenosu, který vysílala Česká televize v pořadu Na Chmelnici. Hlavní stars byli starší kluci, jako Lady Pitchford a Ivana Trumpová, od té jsme se všechno učili. Soubor byl hodně úspěšnej, jezdili jsme vystupovat i do Rakouska nebo do Německa. První půl rok jsem tam byl jako tanečník, potom jim jedna umělkyně odpadla, tak řekli, ať se převleču. Strašně se mi to zalíbilo a řekl jsem, že

tohle chci dělat. Touha změnit si pohlaví poté přešla a půl roku na to jsem se seznámil s mým životním partnerem.

Co bylo po Revue Valdek?

Soubor se rozpadl a začaly vznikat nové podniky a soubory. Nejdřív to bylo U Holanů, pak U Střelce, tam se formovaly první travesti skupiny. Byla to klubová scéna opravdu jen pro gay minoritu, jinde travesti nebylo. Až v roce 1997 začal Aqua Club dělat travesti veřejně pro všechny. Euro show 2000 v Aqua Clubu, to už začal bejt opravdu byznys. Majitel posílal po národních výběrech po celé republice zlevněný vstupenky o padesát procent, takže třeba přijel autobus maminek z Domažlic, které se šly podívat na travesti.

Jak reagovaly?

Úžasně. Pro ně to bylo něco úplně nového. V té době bylo všechno, co bylo předtím neznámý, obrovský lákadlo. Byli jsme pro ně takový mega stars. To bylo až neskutečný, jak se k nám lidi hezky chovali. Vydělávali jsme taky neskutečný peníze.

Měl tento náhlý úspěch nějakou negativní stránku?

Nenávist mezi kolegyněmi byla opravdu neskutečná. Hlavně v Euro Show. Bylo to totiž hodně velký a umělkyně byla placená podle úspěšnosti. To jsme dostávaly třeba i pět tisíc za půl hodiny každá. Taky je faktem, že spousta z nich to nezvládla a skončila na drogách nebo alkoholu. Na vrcholu je to pohltilo. Neuvědomovaly si, že jsou jenom tanečnice. Všechny byly pohlčeny svou popularitou a nesnesly jakoukoli kritiku. Teatrálně s obrovským výstupem odcházely.

Co jste si říkal vy?

Všem holkám říkám, aby si uvědomily, že nejsme žádný hvězdy. Bohužel.

Jsme jenom zprostředkovatelé dobré zábavy a když vyhasneme, tak po nás nezůstane ani černá díra. Herec je herec, po něm zůstane role, nebo něco takovýho. Když se otočím, tak nevidím, že by po mně něco zůstalo. Je tam pobavenej člověk, ale nevytvořím něco s přesahem. Celou dobu si jen na něco hrajem.

Jak skončil Aqua Club?

Pohltil se sám sebou, protože spousta dobřejch kolegyň odešla. I kvůli rivalitě, protože to, co se tam dělo, bylo někdy až na hranici zákona. Strašně se tam kradlo, takže se tam třeba ztrácely paruky. Ale třeba se i rozstříhaly šaty, nebo mně holky přibily všechny boty k podlaze. Podřízly se podpatky. Vylezl jsem třeba na scénu a praskly mi oba podpatky a sletěl jsem z mola na lidi. Naštěstí se nikomu nic nestalo, ale bylo to opravdu za hranou. Nasypávala se i sádra do pudru, někdy se i nasypaly špendlíky do pití.

To je celkem nebezpečné, ne?

Samozřejmě, že to nebyly takový ty malinký, aby si toho nevšimla. Dávaly se velký krejčovský. Byla to taková výstraha. Úplně běžný bylo, že někdo načural někomu do skleničky s pivem. Taky se tam transky furt rvaly, prakticky každý vystoupení. Většinou hodně pily a pak stačilo málo, třeba jen do někoho drcnout. Nenávist mezi něma byla tak nehorázná. Někdy se musela volat i policie.

Vzešlo z Aqua Clubu něco pozitivního?

Vznikaly tam dobrý skupiny, soubory. Třeba tam vznikly Kočky nebo Screamers. Klub pokračoval asi ještě dva roky a pak skončil, protože tam lidi přestali chodit. Už je to nelákalo.

Jak vznikl nápad dělat travesti na parnicích? To je hit a funguje dodnes.

Vymyslel to Zdeněk Novotný⁶. To byl takový inovátor. V té době transky chtěly furt dělat něco jakoby pompézního. Ona nebyla žádná stálá scéna, takže se potřebovaly víc zviditelňovat. Pak fungoval jenom Tingl Tangl a všechny ostatní podniky zanikly. Tingl Tangl byl malinkej klub, kde se slejzaly celebrity. Od herců, režisérů, zpěváků. Lucka Vondráčková tam byla furt.

Jak reagují známé osobnosti, když je parodujete?

Výborně, až jsem z toho byl překvapenej. Všechny to tak nějak braly a naopak, když jsme je nějakým způsobem shodili, tak je to bavilo ještě víc.

Talent a sebezpřijetí

V roce 2010 jste se zúčastnil talentové show Česko Slovensko má talent, to jste se dostal až do semifinále. Jak vás to napadlo?

Všichni z toho byli pať. Říkali, že dopadnu blbě. Do té doby na mě všichni koukali jako na jinou transku. Řekl jsem: „Dobře, tak teď se to rozsekne, jestli jsem opravdu dobrej, nebo ne“. Najednou jsem zjistil, že opak je pravdou, že se to lidem líbí. Kdybych ale vyhrál, tak by se zbláznili. Podle nich totiž nejsme umělci, jsme jen ti, co si na ně hrajou. Bohužel.

Máte nějakou negativní zkušenost?

Talent byla jedna z mých nejhezčích a nejstrašnějších životních zkušeností. Zjistil jsem, jak dokážou bejt lidi úžasní a jak dokážou bejt zlí. Jde o to, že u nás lidi neuznávají, když se někdo prosadí v něčem, co neznaj.

⁶ Zdeněk Novotný mimo jiné provozoval kabaret U Holanů a bar U Střelce.

Najedou začnou vytvářet tabu a hnedka si vás škatulkují. Měl jsem s tím problémy i v práci. Pak to došlo až tak daleko, že dva kolegy museli propustit, chovali se opravdu hrozně.

A jak vás přijala širší veřejnost? Přece jen jste byl pro mnohé zase něco nového.

Na Slovensku, v Česku teda ani ne, jsem byl za boha. Tam jinou transku nikdy neznali.

Myslela jsem si, že Slovensko bude drag přijímat hůř.

To je tak půl na půl. Slovenská drag scéna je zatím slabší, před deseti lety tam nic takového neexistovalo. V té době a asi i do teďka nalíčenému chlapovi říkají čiči, jako Chi Chi. Po Talentu jsem měl například v Banské Bystrici otvírat obchodní centrum, ale na základě bulvárního článku, který říkal, že jsem zvrhlej, to museli zrušit. To byl ale jenom jeden článek⁷, ostatní byly pozitivní. Byla pod ním obrovská diskuze, kde se mě hodně lidí i zastávalo. Jedna psycholožka tam napsala, že z toho, co četla, nemám v hlavě srovnanou svou pohlavní identitu.

Co si o tom myslíte?

Po letech jsem si uvědomil, že měla pravdu, že v tom mám pořád chaos a nedokážu se lokalizovat, jestli jsem muž, nebo žena, nebo co jsem, nebo nejsem.

Takže to berete tak, že vy jste vy a na ničem dalším nezáleží?

Prostě říkám, že nejsem chlap, ani ženská. Jsem Chi Chi. Teď už to řešit nebudu, už mám svůj věk. Mám pár kolegyň, které se nechaly po padesátce přeoperovat, ale proč mám být ošklivá ženská? To radši budu hezkej

⁷ <https://www.topky.sk/gl/92804/289274/Len-pre-silne-zaludky--Zvrhly-Chi-Chi-Tornado-z-Talentu->

dědek. Můj přítel nikdy neměl rád travesti, miluje mě jako muže a toleruje to, protože mě miluje. Je kulturista a když jsem začal používat třpytky, tak se nám třpytil celej byt i činky. To už nemohl zkousnout. Doma si ale nedokážu představit chodit nalíččený, normálně chodím v pánským. Musel jsem se ale tehdy rozhodnout, jestli se půjdu přeoperovat a budu žít celej život sám, protože většina kolegyň, které tak učinily, zůstaly samy, nebo budu nešťastnej, ale budu žít s někým, kdo mě miluje, a tak budu taky šťastnej. Chvilími je mi to třeba líto, ale zase si to kompenzuju dragem.

Řekl byste tedy, že jste nyní spokojený?

Jsem. Neměnil bych, opravdu ne. Kdybych se mohl vrátit v životě zpátky, tak bych asi šel ve stejnejch kolejích, protože si myslím, že je to super.

Je něco, co se teď do dragu znovu vrací?

Teď se drag queens přestávají holit, nejen vousy, ale i tělo. Tak říkám: „Promiňte dámy, ale tohle já dělám už třicet let“. Jsem rád, že do módy přichází věci, za co mě dřív odsuzovali.

Co dalšího se vrací?

Jde vidět, že se umělkyně třeba v Americe snaží mít větší kontakt s diváky. Ještě před deseti lety je strašně kritizovali, že se nazajímaj o lidi, o politiku, nejsou aktivní v gay právech a tak dále. Což byla pravda. Tady u nás neznám žádnou transku, která by šla bojovat za nějaká práva. Ale věřím, že to bude. V Americe se to fakt změnilo, tam se pouští do politiky, podporujou státníky, dělají charity a tak.

Ale mně přijde, že mladší drag queens veřejně propagují LGBTQ práva. Na Pridu si na sebe třeba vezmou trans vlajku.

To jo, ale to mi přijde málo. Dělat propagaci v rámci svého hnutí, to by

chtělo jít někam dál. Kdysi jsme chtěli objíždět školy a dělat osvětu manželství pro všechny. Školy to ale pak odmítly. Nejdřív z toho jsou všichni nadšení a pak to začnou odmítat s tím, že se bojí, jak na to budou reagovat ostatní. Pak jsme dělali i různé charity.

Živíte se momentálně dragem?

Mám svoji druhou práci, jsem letecký a DGR specialista. Nedělám drag z důvodu, že bych ty peníze potřeboval. Na druhou stranu věci jsou drahý, na každou show potřebuju nový silonky. Ono se to nezdá, ale leze to do peněz. Boty, kostýmy, paruky nebo i makeup. Travesti je strašně žrout peněz a ve finále jsem zjistil, že to dotuju. Taký nejsem naivka. Drag není stálá práce. V době covidu najednou neměly umělkyně z čeho žít. Málokterá z nich měla našetřeno a najednou byly bez práce a bez peněz. Mít druhý zaměstnání je náročný, ale je to lepší. Člověka to udržuje v realitě. Kdybych dennodenně žil v dragu, tak bych se z toho asi zbláznil a začal běhat v dámských šatech i po ulici.

Kam podle vás v Česku drag scéna směřuje?

Travesti scéna, oldschoool, ta si žije ve svém uzavřeném terárku. Umělkyně jsou ze starší generace a jsou rády, že jsou rády. Mají svoje kšefty, svoje publikum a nepotřebují dělat cokoli jinýho. Když vezmu poměr peněz, které si vydělá drag queen a transka, to je neskutečný rozdíl. U nás jsou to tisíce, ony dostanou pár stovek.

Čím to je?

Jsou na začátku, nemají jméno. Nemají jméno, který by si někdo zapamatoval. To už jsem říkal několika z nich. To jsou takový výrazy, na kterých si člověk zláme jazyk. Ani nechápu, proč si to dávají. Ale třeba v Americe to dělají taky.

Ale vy jste taky nebyl vždycky Chi Chi Tornado. Ze začátku jste si říkal Lesbiana.

Jo, ale pak jsem to změnil. Když jsem vystupoval s Revue Valdek, tak to lidi nevnímali. Když jsme pak začali jezdit po podnikcích a byli jsme sami za sebe, tak už jsme museli mít nějaký jméno. Pro lidi Lesbiana bylo strašně sprostý. Tak jsem si vymyslel Chi Chi Tornado.

Co teda znamená Chi Chi Tornado?

Tornado je jako tornádo a či či je jako kočka, protože jsem chlupatej. Ale aby to mělo šmrnc, tak se to píše Chi Chi, co znamená taky smích. Takže je to takový tornádo plný legrace.

A to funguje? Pamatují si vás lidé?

Většinou si moje jméno pamatují. Ale zas na druhou stranu je to taky špatně, protože když vidí jakoukoli jinou tlustou transku, tak řeknou, že jsem to já.

Co radíte mladším umělkyním?

Největší rada, kterou dávám je, aby nedaly na žádný rady ostatních. Ať se inspirují, ale jsou své. Ať si nikdy nenechají radit, jaký maj bejt. Hodně holkám říkám, že jsou všechny stejny. Každý si musí najít to svoje, není možný kopírovat někoho jinýho.

Z paruky se stal status symbol

Miss Petty

Miss Petty, vlastním jménem David Daniel, je drag queen, která jako jediná v České republice tvoří vlastní hudbu. Mezi její nejznámější hity se řadí píseň Jsem Tučná, která podobně jako Davidův drag inspiruje k sebelásce. Popové tóny Miss Petty, které mohou znát posluchači Radia Wave a Radia 1, doplňují barevné a vysoce stylizované videoklipy. „Vždycky se snažím psát s nadsázkou. Když má hudba řešit reálný témata, tak mi přijde dobrý to nebrat moc vážně.“ říká.

Vzhledem k malému věkovému rozdílu mezi autorkou a respondentem je rozhovor veden formou tykání.

Co je to drag a kdo ho může dělat?

Drag je performativní umění a může ho dělat úplně kdokoliv. Prostor pro drag se rozrostl a není to jako dřív, kdy měli lidi pocit, že drag musí dělat člověk jednoho pohlaví, který se převléká za to druhý.

A co je drag pro tebe?

Pro mě je to médium, díky kterému můžu dávat formu tomu, co dělám. Spojil jsem to s hudbou a už si nedokážu představit dělat hudbu bez dragu, protože tomu dodává vizuál, kterej je pro mě důležitěj. Navíc stylizovat se do klučičího oblečení by mě ani nebavilo.

Jak vnímáš svou drag personu Miss Petty?

Nehraju si na nic, co nejsem. V dragu mám pocit větší volnosti, že můžu zkusit něco novýho, být trošku jinej, než jsem. V reálným životě nejsem Miss Petty a asi bych být ani nechtěl. Já jako David jsem stoprocentní introvert. Potřebuju svůj prostor a nejsem rád často mezi lidma. Taky jsem nebyl vždycky sebevědoměj. To je něco, s čím v dragu pracuju. Můžu si hrát na trošičku sebevědomějšího a pak to zkusit převzít do normálního života.

Proč se člověk rozhodne dělat drag?

Každý to asi dělá z jinejch pohnutek. Věřím, že tak, jak to mám já, to má víc lidí. Nenazval bych to únik, ale je to prostor, ve kterým můžu dělat věci, který bych normálně dělat nemohl.

Je drag podobný českému travesti?

Jestli by se mě někdo zeptal, zda dělám travesti, tak bych mu vysvětlil, že je to podobný, ale trošku jiná verze. Zároveň to ale nikdy nebudu brát jako urážku, nebo že by se člověk extra spletl. Když na to koukáš zvenku, tak se to zas tak neliší. Když jsi trochu uvnitř tý komunity a chodíš na

drag shows a travesti shows, tak už rozdílů pozoruješ. Nikdy bych ale nikomu zvenku nevyčítal, že si myslí, že dělám travesti, protože je to stejnej princip.

Kdy ses poprvé setkal s dragem? Bylo to právě díky travesti?

Jako dítě jsem věděl, že travesti existuje, protože jsem to v devadesátkách zahlédl v televizi. To zrovna měli v Česku docela boom. Pamatuju si, že poprvý mě zaujal princip gender switch¹ v seriálu On je žena. Až zpětně jsem zjistil, že to má strašně nízký hodnocení. Jako dítě jsem ale nevnímал, že je to špatný. Říkal jsem si jen wow, tam je žena převlečená za muže. To já dneska dělám opak. Jsem cis² muž, co se převlíká za ženu. První mě zaujaly ale spíš ženy. Už jako dítěti se mi strašně líbil třeba příběh Johanky z Arku.

Co přesně tě na něm zaujalo?

Zaujalo mě, že to byla žena, co se stavěla do mužský role. Ani jsem nevěděl, co to znamená, co znamená queer³ a co jsou genderové role⁴. Byl jsem ní úplně obsessed.

1 Gender switch, gender swap nebo i třeba gender bending. Gender je pojem, který označuje psychologické, kulturní a sociální charakteristiky, které jsou připisovány jednotlivým pohlavím. V tomto významu se jedná o změnu vlastností a chování typického pro jeden gender na vlastnosti a chování typické pro jiný.

2 Cis je zkratka od cisgender. Jedná se o označení pro lidi, jejichž genderová identita (sklon k feminitě či maskulinitě, oběma nebo ani k jednomu) se shoduje s pohlavím, které jim bylo určeno při narození. Opakem je transgender.

3 Pojem queer je zastřešující pojem, který zahrnuje všechny, jejichž identita je jiná než heterosexuální a cisgenderová.

4 Genderová role je chování, které společnost připisuje jednotlivým genderům.

Z Hudebních masakrů až do rádia

Jsi jediná česká drag queen, která tvoří vlastní hudbu. Té ses ale věnoval ještě předtím, než jsi začal s dragem, ne?

Vždycky jsem dělal hudbu a vždycky mě to k ní táhlo. Na střední jsem udělal písničku Neděle, která se dostala do Hudebních masakrů. Tehdy mě to samozřejmě ranilo, ale dneska mi přijde vtipný se na to dívat zpátky. Je fajn vidět nějaký svůj progres. Možná ještě víc fajn mi ale přijde vidět progres společnosti.

Jak to myslíš?

Myslím si, že kdyby dneska ještě existovaly Hudební masakry, tak by se o mně ten člověk tak nevyjadřoval, protože by mu to lidi dali sežrat. Neříkám, že to bylo skvělé a že si ta písnička nezasloužila nějaký posměch, ale to, jak to pojal a útočil na mě jako na člověka, to by mu už podle mě neprošlo.

A co jsi dělal potom?

V roce 2018 jsem začal dělat drag s tím, že jsem si nemyslel, že se k hudbě někdy vrátím. Pak se to spojilo. Ze začátku jsem musel zpracovat fakt, že ačkoliv budu vystupovat a budu se bavit, tak to nebudu já. Že na stagi bude něco, co nejsem já.

Tvým textům dominují témata jako body positivity, sebeláska, podpora queer komunity, bourání stereotypů. Je to to, co hudbou chceš sdělit?

Jsem v pozici, kdy díky dragu můžu víc zaujmout a dostat hudbu mezi víc lidí. Říkám si, že mě to staví do pozice, kdy bych se měl k těmto tématům vyjadřovat. Čerpám z queer kultury, které jsem součástí a která má nějaký problémy. Zvenčí jsou na ni vytvářeny tlaky a nespravedlnosti,

a i vevnitř máme problémy. O těch je třeba písnička Masc4Masc.

Jak k tobě přistupují mainstream média? Je mezi nimi o drag zájem?

Kromě alternativních rádií, kterými jsou Radio 1 a Radio Wave, moje písničky rádia nezahrajou. Jsem strašně rád, že mě vyzvedla zrovna ta alternativní scéna, ale zároveň cejtím, že na Óčku v životě nezahrajou můj videoklip, na Fajn Rádiu, na Evropě nikdy nezahrajou moji písničku.

Čím se v hudbě inspiruješ?

Momentálně se inspiroju devadesátkovým europopem, což je podle hudebních kritiků to nejhorší z nejhoršího. Písnička, na který teď pracuju, Teplo a mír, je inspirovaná reakcí společnosti na třetí epizodu seriálu The Last of Us. Byla tam postapokalyptická love story dvou mužů, mně se to strašně líbilo. Pak jsem si ale zapnul Facebook a Instagram a všude jsem viděl komentáře českých diváků, kteří hned musí napsat, jak jim to všude cpou a že je to nechutný a proti přírodě. Nechtěl jsem se opakovat a furt zpívat o gay právech, ale tímto jsem si připomněl, že musím. Toto téma je furt aktuální a lidi jsou furt stejný. Ve stejnou dobu Sam Smith vydali⁵ písničku I'm Not Here To Make Friends a jsou v tom videoklipu polonahý. Jsou plus size⁶ a lidi zas psali, že je to nechutný.

Pobuřuje nahota lidí víc, když je plus size?

Jo, protože „vždyť se mají stydět, tak jaktože se nestydí“? Podle mě tento postoj mnohdy vychází z nějakých vlastních insecurities. Žena z horní dolní, která je nespokojená sama se sebou, napíše nechutný komentář, protože už tak bytostně nemá někoho ráda, kvůli tomu, že je queer, a ještě si ten člověk dovoluje být spokojenej s tím, jak vypadá? Když je tlustej?

5 Sam Smith používají zájmena they/them – onikání v češtině.

6 Plus size znamená nadprůměrná velikost. Také se používá pro označení oblečení.

I tvůj song Jsem Tučná pracuje s motivem body positivity...

Jako jo, ale to je braný spíš s nadsázkou. Vždycky se snažím psát s nadsázkou. Když má hudba řešit reálná témata, tak mi přijde dobrý to nebrat moc vážně. Pak to vyzní, že někoho poučuješ, a to nemá nikdo rád. Nezpíval bych, že jsem plus size a vy byste mi neměli psát ošklivé komentáře, protože se mám rád a tak. Je dobrý vymyslet jiné úhel pohledu, nějakou srandu. Lidi to pak vnímají jinak, než když jim něco diktuješ.

Kdo jsou tvoji fanoušci?

Většinou jsou to holky a gayové. Samozřejmě je fajn, když se dozvím, že moji hudbu poslouchají i lidi, ke kterým by se drag ani normálně nedostal. Kamarádka, co pracuje v kanclu, mi říkala, že se jedou zmínila, že se bavíme a nějaký její hetero cis kolega mě znal. To potom potvrzuje, že hudba má sílu dostat drag dál.

Myslíš, že skrze hudbu propaguješ drag?

Kdybych to řekl, tak budu znít namyšleně. Ve videoklipech se ale snažím mít svoje drag kámoše. Vždycky se snažím tomu ten prostor dávat a ukazovat drag queens. Mám třeba featuriny se Slaytiinou, ale i se svými sisters z The House of Garbáge.

Ten koncept houses pochází z Ameriky, kde se starší drag queens staraly o ty mladší. Zároveň pro ně house byl útočištěm, když je v jejich skutečném domově neakceptovali. Jak fungujete vy?

Myslím, že žádnéj takovej house v Česku není. Je tady Haus of Kova, přičemž Gizela Kova je starší a bere si pod sebe mladší umělce. V našem House of Garbáge nemáme matku, i když technicky je matka Tonic. Všechny jsme ségry a fungujem tak, že si pomáháme a předáváme si navzájem příležitosti. Když mě někdo osloví se spoluprací a já nemůžu, tak to nabídnu ségrám z housu. Mám ale pocit, že čím dýl drag děláme, tak

tím míň tento support navzájem potřebujeme.

Jak bys vás představil?

Jako čtyři kámoše, který dělaj drag. Každý to ale spojil s něčím svým. Já s hudbou, Karen studuje na AVU, tak to spojila s video art performance, Tonic je z nás nejvíc klasická drag queen, pořádá show Queeriety a podobně jako Gizela Kova tam castuje různý umělce. Cuntessa je kapitola sama o sobě. Je režisér divadelních her a působí v nezávislým divadle.

Je lepší se takto spojit, nebo to jde utáhnout i jako jednotlivec?

Jde to utáhnout, ale jsem rád, že mám jejich podporu a že máme chat, kde si můžeme navzájem zanádat na to, co nás štve a ulevit si. Víš, že tě naprosto pochopí, protože jsou v tom s tebou a dělají to stejný co ty.

RuPaul's Drag Race a paruka jako symbol

Co dalšího by u nás kromě zájmu médií mohlo zlepšit viditelnost dragu?

Těžko říct. Možná kdyby tady vznikl RuPaul's Drag Race Czechoslovakia. Ale to taky není záruka. Buď by to byl hit a lidi by to tak vnímali a měli o drag větší zájem, anebo by se mohlo stát, že by to byl propadák.

Jak RuPaul's Drag Race ovlivnil podobu českého dragu? Nezačali někteří dělat drag právě proto, že se zhlédli v Drag Racu?

Rozhodně. Možná bych drag nezačal dělat, kdybych neměl rád Drag Race, protože najednou drag ukázal v jiným světle. Najednou to bylo něco cool.

V roce 2018 zrovna jela desátá série a byla tam Aquaria⁷, která úplně změnila, jak lidi na drag koukaj. Nejenže byla cool a fashion, ale ještě to uměla prodat na sociálních sítích, neustále měla nějaké makeup looks. Dneska je populární makeup taková „clean girl aesthetic“. Maximálně se používá kapka makeupu a troška hnědýho stínu. Když se ale podíváš na makeup tutoriály na Youtube z roku 2016 a možná ještě 2019, tak všichni dělali drag. Všichni si dávali miliardu rozjasňovače, hnědý kontury, barevný stíny. Aquaria a tehdejší makeup komunita pomohly lidem vidět drag jako něco cool, což podle mě nikdy předtím nebylo. Pak najednou drag chtěli dělat lidi, co by se na drag show v klubu ani nedostali.

A jak to je teď?

Teď mi přijde, že se ten cool faktor trochu ztrácí, protože jsme měli období, kdy to dělali všichni a bylo to všude. Bylo by strašně fajn, kdyby byl nějaký další boom dragu, protože si myslím, že drag queens jsou cool a je to něco vizuálně zajímavýho. Kdyby tomu byl prostor danej, tak český mainstream jedinež zbohatne, protože co si budem povídat, to, co se děje v českým mainstreamu, není vždy úplně zajímavý.

Pozoruješ nějakou negativní stránku Drag Racu?

Přijde mi, že jedna z negativních stránek je to, že když je někdo fanoušek Drag Race a drag nezná z jinejch médií a klubů, tak si může vytvořit zkreslenou představu o tom, jak má drag vypadat. Taky si může myslet, že to, co drag queens každej tejdne v Drag Racu na molech předvádí, je realistický a očekávají, že v klubu budou mít drag queens podobné kostýmy. To bohužel realita není.

A jaká je?

Jeden jejich designer kostým může stát v přepočtu na koruny statisíce.

⁷ Aquaria je americká drag queen, která vyhrála 10. řadu RuPaul's Drag Race.

Když se totiž drag queens dozví, že se dostaly do Drag Racu, tak si hodně z nich vezme půjčku, aby měly prachy na paruky a na kostýmy. Pak doufají, že jim Drag Race nastartuje kariéru takovým způsobem, že tu půjčku v pohodě splatí. Což asi i jo, přinejmenším na rok tě to nastartuje, pak se sám musíš snažit se udržet.

To je celkem drahá záležitost...

Teď je ještě v Drag Racu strašnej trend v parukách. Všechno musí bejt „human hair“ a drag queens se dohadují, která má delší vlasy. To podle mě aktuálně reprezentuje drag scénu. Vlasy jsou status symbol, protože 40 inches of human hair⁸ tě vyjde třeba na 30 tisíc korun. Holky na Drag Racu předvádí to nejlepší z peněz, který si půjčily, a tak potom vytváří zkrácenou představu o tom, jak má vypadat normální drag queen vystupující v klubu.

Čekalo od tebe někdy publikum vystoupení nebo vizuál à la Drag Race?

Už tak často nevystupuju, ale jo. Třeba se ke mně dostalo, že někdo pohrdá tím, co dělám, protože nevypadám dost luxusně. V tu chvíli je mi jasný, že absolutně nemaj představu o tom, kolik věci stojí. To je podle mě negativní dopad Drag Racu. Že se z dragu stalo něco cool, a jakmile se z něčeho stane něco cool, tak se z toho začnou vytvářet trendy, a jakmile se z něčeho začnou vytvářet trendy, tak máš najednou nároky na to, jak to má vypadat. Pak se najednou z něčeho jako je paruka stane status symbol, protože když si můžeš dovolit blond 40 inches of human hair paruku, tak jsi bohatej.

8 40 inches of human hair je asi 100 cm dlouhá paruka z pravých vlasů.

Řadíš se mezi ty známější drag queens u nás, co považuješ za svůj největší úspěch?

Nevidím to jako jednu konkrétní věc. Největší úspěch je, že můžu dělat to, co mě baví, a vím, že jsou lidi, kteří si moje písničky poslechnou a čekají na další. Fakt, že jsem dokázal vybudovat tento základ, je pro mě největší úspěch. Je to nejvíc cool pocit, furt je to pro mě strašně nereálný. Jinak mi přijde, že všechno okolo je furt stejný. Furt jsem stejnej člověk, co psal Neděli, jen teď místo Neděle píšu třeba Jsem Tučná. Vychází to ze mě furt z toho stejného místa.

Jaký máš pocit, když jsi na stagi?

Najednou se všechno hejbe a všechno dává smysl, všechno je zajímavý. Ale jak říkám, je to furt to stejný, akorát teď to lidi zajímá. To je na tom největší úspěch.

Férové podmínky se musí vydobýt

Melancholia Blackbile

Melancholia Blackbile je drag queen a burlesque performer působící v Praze. Ve svých vystoupeních kombinuje prvky dragu, burlesky, fetiše nebo cirkusu. Zároveň působí jako producent pod záštitou Blackbile Productions a organizuje své vlastní queer eventy, z nichž nejznámější je každoroční halloweenská party Bloodball. „Nechci, aby se někdo setkal s tím, že si ho někdo někam pozve a pak mu za to nabídne flašku šampaňského“ říká Vinny Sekyra alias Melancholia Blackbile.

Vzhledem k malému věkovému rozdílu mezi autorkou a respondentem je rozhovor veden formou tykání.

Je Melancholia Blackbile melancholik?

Myslím, že jako člověk jsem rozhodně víc melancholik, než ta persona. Takhle to jméno i vzniklo. Ve škole jsme dělali test temperamentu a mně vyšel melancholický temperament. Pak si ze mě všichni dělali srandu, že mám depresi. Bylo tam hodně i jiný šikany. Později jsem to skrze divadlo a drag tak nějak reclaimnul ve smyslu, že nejsem úplně super extrovertní party typ, kterej se půjde hned s každým kamarádit, a to je v pohodě. Tak jsem si vybral jméno Melancholia Blackbile.

Hraje temperament a extroverze nebo introverze v dragu nějakou roli?

Určitě. Já třeba všechnu svoji sociální energii vypočítávám na shows. Potom, když mám v pátek večer volno a není žádná show a někdo mi řekne, že půjdeme do klubu, tak řeknu, že v žádném případě, že já půjdu spát v devět večer. Není to úplně moje prostředí, což taky lidi zaráží. Drag je spojený s night lifem, často s velkou konzumací alkoholu nebo i drog. To je něco, s čím se já moc neztotožňuju.

A když jsi na stagi, tak chceš být centrem pozornosti?

Není to můj cíl, ale nevádí mi to. Jde mi spíš o to pobavit lidi a dát jim nějakou pauzu od reality. Baví mě, když můžou na chvíli zapomenout na svoje každodenní problémy a jenom se koukat na to před sebou. I je třeba něco naučit, nějakým zábavným způsobem je vzdělat.

Kromě toho, že působíš jako performer, také produkuješ vlastní akce. Kolik jich je aktuálně?

Z pravidelných mám dvě velké a dvě menší. Z velkých je to Bloodball, to je i ta nejstarší, poprvé jsem ji dělal na podzim roku 2018, kdy v Praze ještě moc pravidelných drag shows nebylo. Když nepočítám travesti, tak v té době byla drag show třeba jenom jednou měsíčně ve Friends. Blo-

odball je vždycky na Halloween. K tomu letos přibude i sesterská show, ta se jmenuje Summerween. Je to to samý, akorát je to halloweenská párty v létě. Potom dělám Queer Open Stage. Ta probíhá každý dva měsíce a je to prostor pro začínající performery. Nemusí to být nutně drag performeré, byl tam i stand-up nebo živý zpěv. Potom ještě jednou měsíčně dělám Burlesque večer.

Proč ses rozhodl začít dělat vlastní akce? Chyběly tady shows tvého vkusu?

Miluju halloween a oslovuje mě alternativní stránka dragu. To jsem tady moc neviděl. Před Bloodballem i po něm jsem se setkával s kritikou od performerů, kteří alternativní stránku dragu nechápali a vnímali drag jenom jako něco, co musí být glamorous a inspirované Drag Racem a přes to nejede vlak a nikdo nemůže být jiný. Chtěl jsem vytvořit něco pro sebe, ale i pro ostatní alternativní performery. Taky mi přijde, že queer komunita miluje halloween.

Řekl bys, že nyní je tu dost drag shows a že si každý může vybrat?

Myslím, že teď už jo a stále vznikají další. Jak menší, tak větší shows, kde se to buď prolíná a je tam od každého něco, nebo jsou vyloženě alternativní. Myslím, že když se někdo do té scény dostane, tak si najde nějaký místo a lidi, co dělají něco podobného.

Bloodball je drag show, nebo show, kde je i drag?

Říkám tomu queer halloween party a velkou součástí toho je i drag. Ale je tam fokus na alternativní stránku. Takže tam jsou alternativní drag performeré, ale i alternativní burlesque performerky nebo víc cirkusový nebo fetiš¹ performeré. Je to takový extrémnější. Mám dva gay strejdy,

¹ Fetiš je sexuální zaměření, při němž je člověk vzrušován určitými předměty nebo částmi těla.

ten mladší strašně rád kouká na Drag Race a ten druhý zná jenom Chi Chi Tornado a travesti scénu. Když se byli před třema rokama podívat na Bloodball, tak byli trošku zaskočení, že to není úplně ve stylu, že by tam někdo lip syncoval² na nějakou českou zpěvačku.

Na jaké diváky cílíš? Protože co si vybavuju, tak minulý Bloodball byl hlavně v angličtině.

Tam jsem se to snažil dělat tak půl na půl a nějaké důležitější informace říct dvojjazyčně, ale je pravda, že je tam hodně jenom anglicky mluvících lidí, kteří ale třeba bydlí v Praze. Mladší queer scéna v Praze je hodně multikulturní a velká část nemluví vůbec česky. Většinou se setkávám s tím, že když se někdo zajímá o drag a queer performance, tak má alespoň nějaké základy angličtiny, tak to pak ani tolik nevadí. Snažíme se to udělat trochu víc inkluzivní, protože přece jenom je to v Praze a nechci, aby se někdo cítil odstřihnutý, protože nerozumí anglicky.

Drag a férové podmínky

Děláš svoje akce pro širší veřejnost, nebo se snažíš zachovat exkluzivitu pro queer komunitu?

Všechny akce jsou pro queer a queer friendly lidi. Jde mi o to zachovat safe space³, ale pokud by chtěl přijít někdo, kdo není queer, tak s tím nemám problém, pokud si uvědomuje, že vchází do safe space tý komunity a nebude se snažit to nějak narušovat.

2 Lip sync je styl vystoupení drag umělců, při kterém synchronizují pohyb rtů s textem písně, napodobují zpěv.

3 Safe space v překladu bezpečné prostředí je místo, kde se osoba nebo skupina lidí může cítit jistě, že nebude vystavena diskriminaci, obtěžování ani žádnému jinému újmě.

Stalo se někdy, že se ti safe space nepodařilo zachovat?

Stalo se mi to, ale naštěstí ne na Bloodballu. Stalo se to na Queer Open Stage. Ta se totiž odehrává v čajovně. Je to úžasný prostor, ale není úplně oddělený. Když někdo přijde do čajovny, tak se velmi snadno dostane do prostoru, kde je show. Už se párkrát stalo, že tam přišlo pár opilých lidí, kteří měli nevhodný poznámky. Nikomu se ale nic nestalo.

Jsou nějaké pravidelné akce i v jiných městech?

Spíš to jsou jednorázové akce. Víím, že v Brně je toho po Praze asi nejmíc. Bývá tam pravidelná Queer Party a v rámci toho je většinou aspoň jedno drag vystoupení.

Mají obecně drag shows nějakou věkovou hranici?

To hodně záleží na prostoru, kde jsou. Když je to v klubu, tak to většinou musí být 18+. Taky například Bloodball není vhodný pro nezletilý, tak je záměrně 18+, ale třeba Open Stage je 16+, nebo s doprovodem dospělého, protože se tam často hlásí i mladé drag queens, které chtějí začít vystupovat a je jim třeba sedmnáct. Nechci jim vzít tu možnost a tím, že je to čajovna, a ne nějaký klub, tak tam můžou.

A co oblečení? Stanovuješ nějaký dress code?

Na Bloodball dávám halloweenský nebo fetiš dress code. Na zbytek nedávám, protože to není formální akce, není to v divadle, tak mi přijde nejlepší, když člověk dorazí v tom, v čem se cítí komfortně.

Jak se chová nejlepší divák?

Nejlepší divák tě hltá očima a dává ti najevo, že si vystoupení užívá. Třeba tleská nebo výská.

Hází po vás také peníze?

Zažil jsem jenom párkrát, že by diváci během vystoupení dávali tips. Bylo to super. Většinou mám nějakou sklenici, kde se buď během show nebo na konci vybírají dýška na podporu performerů nebo na chod show samotné. Ideální divák je i ten, který potom chce show podpořit i tímto způsobem.

Na svých stránkách uvádíš, že se snažíš o férové podmínky pro vystupující a o podporu místní scény. Jsou v Česku pro drag férové podmínky?

Když si je nastavíš nebo vydobudeš, tak jo. Performeři mají problém s tím, že kluby nebo producenti nechtějí platit tolik, aby to pokrylo aspoň náklady na výrobu kostýmu nebo na cestu. Na shows, co dělám já, se snažím lidem platit dobře, protože nechci, aby se někdo setkal s tím, že si ho někdo někam pozve a pak mu za to nabídne flašku šampaňského. To jsem zažil já, zažila to Miss Petty, zažila to spousta z nás. Myslím si, že v tomhle roce by už všichni měli vědět, že se za drag má platit. Když jdeš do divadla, tak se těm hercům taky zaplatí, tak proč by se drag performerům nemělo platit stejným způsobem.

Jak je to s kostýmy nebo parukami? Je těžké je sehnat?

Na paruky mám dobrý zdroj. Tam jsou docela levný, ale kvalitní. Všichni na scéně už podle mě ví, odkud se paruky berou, protože třeba kamenný obchody nejsou moc dobrý. Můžeš si paruku taky nechat vyrobit, ale pak záleží, kolik do toho chceš investovat. Co se týče kostýmů, některý věci si šiju sám. Zároveň mám hodně talentovaných kamarádů, kteří šijou nebo vyrábí různé doplňky a kostýmy.

Kolik peněz zhruba stojí jeden kostým i s parukou?

Mám třeba jedno takový spíš fetiš vystoupení, ale vystupuju s ním i na

drag shows, protože je hodně barevný a energetický. Look na to stál celkově tak dvacet tisíc korun. Je to ale tím, že kus z toho je z latexu a potom jsou to kvalitní postroje a tak. Pak mám další kostým, který je naopak na klasickou burlesku. U toho lidi často čekají, že je mnohem dražší, ale nejdražší na tom bylo boa, který jsem koupil za dva tisíce korun v Anglii. Zbytek jsem si ušil. Když umíš šít, nebo máš nějaké takové skills, tak to můžeš dělat docela levně a víc podle své představy.

Prolínání žánrů

Při vystupování kombinuješ prvky dragu, burlesky, fetiše nebo cirkusu. Co tě nejvíc baví?

Všechno! Myslím, že je to vždycky ve fázích. V tuto chvíli mě nejvíc baví cirkusová část, takže se snažím zlepšovat ve vzdušné akrobacii. Třeba na kruhu nebo na šálách. Žánrově mě nejvíc baví asi burleska, ten element svádění, tease publika.

Jak tě jako drag performerera bere burleskní scéna?

To závisí na producentovi nebo producentce burlesque show. Ze začátku jsem bojoval s tím, že když vystupuju na nějaké burlesque show a mám burlesque vystoupení, tak chci, aby mě brali jako burlesque performerera, a ne jako drag performerera. Když mě třeba před show ohlašovali, tak jsem měl pocit, že mě úplně neberou mezi sebe, i když to bylo třeba hodně klasické burlesque vystoupení. V posledním roce je víc drag performerů nebo i mužů, kteří se pouštějí do burlesky a jsou vítaní v různých burlesque kurzech.

Je časté, že si drag performeři takto zahrávají s jinými žánry?

Myslím, že jak kdo. Pro mě to bylo něco, co jsem věděl, že tam bude od

začátku, protože to, co mě na dragu baví nejvíc, je, že díky němu můžu propojit svoje skills a zájmy. To zároveň taky znamená víc práce, než když se někdo zaměřuje třeba jenom na lip sync. Ale nemyslím si, že je špatně, když někdo chce v dragu dělat jenom lip sync nebo jenom taneční vystoupení. Ke konci dne má drag být pro člověka forma sebe exprese a ta může mít různé podoby.

V Česku se začíná formovat ballroom scéna⁴. Proniká i ta do dragu?

Poslední rok hodně drag performerů chodí na bály a jsou součástí ballroom scény. Přijde mi to zajímavý a až se mi podaří na nějaký bál podívat, tak bych se možná i rád zúčastnil v nějaké kategorii. Už párkrát jsem na ně koukal a říkal jsem si, že by mě to docela bavilo. Ne zrovna vogue⁵, ale třeba nějaký tematický look.

Zmiňoval jsi i fetiš. V období Gay Pridu se každoročně otevírá debata o viditelnosti fetiš komunity. Měl by být podle tebe fetiš ve veřejném prostoru?

Třeba v průvodu na Pridu myslím, že jo, ale může to být dost citlivé téma, protože se ta komunita vyznačuje specifickým stylem oblékání, nebo spíš neoblékání. Rád ale občas argumentuju tím, že v průvodu máš někoho v postroji nebo pejsky s maskama, ale vedle nich vidíš mladé gaye, kteří jsou v průhledném oblečku a nepatří do fetiš komunity. Ve výsledku na sobě ale mají třeba mnohem míň oblečení. Přijde mi blbý, že se v rámci queer komunity lidi snaží fetiš část vytlačit a argumentují tím, že je na Pridy nevhodný.

4 Ballroom scéna je afroamerická a latinskoamerická undergroundová LGBTQ+ subkultura, která vznikla v New Yorku. Koncem 20. století tamní drag queens organizovaly bály a soutěže v opozici vůči rasismu.

5 Vogue, nebo voguing, je vysoce stylizovaný tanec pocházející z konce 80. let, který se vyvinul z harlemské taneční scény 60. let. Je spojován s ballroom scénou.

A chce ta komunita být vidět, nebo tihne k uzavřeným akcím, kde takové věci nemusí řešit?

Myslím, že když jde někdo z fetiš komunity v průvodu, tak nad tím uvažuje a obleče se víc přijatelně. Já se také považuju za součást fetiš scény a spíš podle mě preferujeme akce, které jsou 18+ a vyloženě pro fetiš komunitu. Myslím, že do jistý míry těm lidem underground vyhovuje. Na druhou stranu si myslím, že osvěta nemůže společnosti ublížit, protože skoro každý má nějaký svůj fetiš. Když by se o tom trochu víc mluvilo, tak by mohla být společnost víc otevřená, nebo to míň odsuzovala.

Má veřejnost zkreslenou představu o tom, co fetiš je?

Určitě. Podle mě je stigma o tom veřejně mluvit. Potom lidi mají zkreslený představy. Často si říkají, že to jsou lidi, kteří se jenom navzájem mlátí nebo dominantní chlap mlátí ženu. Nevidí do toho.

Jak by ta osvěta měla vypadat?

Na to asi nemám odpověď. Přejde mi ale fajn, že je tu pár podcastů, ve kterých inteligentní lidi dokážou o těchto tématech mluvit a přiblížit je někomu, kdo není ve fetiš scéně, tak, aby to pochopil a třeba přehodnotil své názory.

Jsi v kontaktu se zahraničními drag umělci? Víš totiž, že pocházíš z Rakouska.

Vyrůstal jsem v Linci a ten má už asi dvanáct let svůj vlastní Pride, což jsem ale zjistil až po tom, co jsme se přestěhovali do Čech. Drag scéna v Linci není moc velká a většinou si musí půjčovat drag performery třeba z Vídně. Organizuje to tamní queer neziskovka, která má své vlastní zázemí, takový malý queer bar. Je to zase o něčem jiným než relativně velký Prague Pride.

Dokázal bys srovnat pražskou a vídeňskou drag scénu?

Přijde mi, že ta vídeňská hrozně rychle přerostla tu pražskou, i když obě začaly tak nějak nastejno. Podle mě je to tím, že měli štěstí na podniky, které se toho chytly. Před dvěma roky vzniklo moc parties a eventů. Taky mají jiné finanční podmínky. Je to tam trochu lepší, ale teď mi přijde, že se to zase hodně vyrovnává.

Registruješ nějaký problém, kterému česká drag scéna čelí?

Špatná komunikace mezi sebou. Myslím si, že spousta interpersonálních vztahů je zbytečně vyhrocená. Sám jsem se od toho dost úspěšně odstříhl, ale taky mě to předtím zasáhlo. Část drag scény se taky vžívá do drama. Podle mě to přejímá z Drag Racu, což je zeditovaný a podle scénáře. Účel je pobavit, je to reality show. Do reálného života se to ale moc nehodí. Myslím si, že je mnohem efektivnější, když se lidi k sobě chovají hezky a navzájem se podporují.

Být chvíli hvězdou

Screamers

Travesti skupina Screamers vznikla v roce 1997 na poli alternativního divadla. Se svými vystoupeními s prvky imitace a nadsázky seznamují Screamers diváky napříč republikou. „Za čtrnáct dní jsme schopni odehrát každý den jedno představení v jiném městě,“ říká moderátor Jan Bartoška. Kromě něj skupinu tvoří dva původní členové Lukáš Vyvlečka alias Paula a Serhiy Fedyshyn uměleckým jménem Valerie. Později se přidal Lukáš Záblocký, který si říká Lucy, a Kristián Vilím.

Skupina Screamers je jedním z prvních travesti seskupení v Česku. Jak jste se tehdy o travesti dozvěděli?

Paula: Jak se říká, jak na nový rok, tak u mě je to na celý život. Zadařilo se mi to v roce 1996, kdy jsem se přijel pobavit do Prahy. Dostal jsem se na Střelecký ostrov, ale nevěděl jsem, že tam něco takovýho je. Jak jsem tam po Silvestru vpálil, tak mě navlíkli do šatů a na to, že jsem chtěl jít na vlak a domů, tak jsem tam dělal myslím vánoční stromeček. Najedou jsem říkal, že to chci dělat.

Valerie: Já jsem taky začal v roce 1996. Předtím jsem dělal balet v Národním divadle. Někdy v lednu 1996 jsem byl na otevření Aqua Clubu. Byl jsem tam pozvaný s jedním kamarádem, protože jsme znali některé účinkující. Zaujalo mě to, protože jsem nikdy předtím travesti na vlastní oči neviděl, jen v televizi z Ameriky. Přišly za náma transky a ptaly se, co dělám. Řekl jsem, že balet, a ony mi řekly, ať zapřemýšlím, jestli nechci dělat travesti. Po půl roce jsem začal hrát v Aqua Clubu travesti. V pátek jsem přišel na zkoušku a hned zůstal i na představení. Od té doby dělám travesti s Lukášem furt.

To jste se to tak rychle naučil?

Valerie: Mám pohybové základy v baletu, chodil jsem na lidové a latinskoamerické tance. Od malička taky zpívám. Jsem první transka, myslím si že doteď, která zpívá živě. Ještě někdo zpívá, ale to je spíš taková zába-va, jsem slyšel. Já napodobuju fakt hvězdy jako je Marlene Dietrich, Édith Piaf, Eva Pilarová nebo Alla Pugačova. Ta je srdeční záležitost, jsem totiž Rus. Sice z Ukrajiny, ale v Rusku jsem se narodil.

Živíte se tím tedy?

Paula: Od roku 1996 naplno. Mám to tak, že jsem ani pořádně nikdy nic nedělal.

Valerie: Já ani nemám čas na nic jiného a nic jiného mě nebaví.

Kdy se ale travesti začalo dostávat mezi širší veřejnost? Ze začátku totiž bývalo hlavně na soukromých akcích.

Valerie: To bývalo do devadesátek. My jsme začínali v roce 1996 jezdit po divadlech a kulturácích. Začali jsme diváky v České republice i na Slovensku seznamovat s tím, co je travesti. Od devadesátého šestého nás začaly zastupovat umělecké agentury.

Paula: Moravskoslezská agentura byla asi ta nej. Hodila nás na burzu pořadů. To dřív bývala krátká předváděčka všech divadel. Tam si lidi vybírali a dohazovali, co jde. Nás tam dostali na desetiminutový vstup. Absolutně jsme to zbourali. Ženský totálně nevěděly, co to je. Asi po půl roce jsme expandovali přes celou Českou a Slovenskou republiku.

Jak jste se v té původní sestavě sešli?

Valerie: Původně nás bylo pět z Aqua Clubu. Pan Černý, manažer skupiny Screamers, pan Vyvlečka, další manažer, teď už je šéf on. Potom já, Saša a Jarda, ti odešli a zůstali jsme my.

Paula: Rok jsme byli čtyři, dva roky nás bylo pět, dvacet let nás bylo šest a během covidového roku jsme skončili zase čtyři, pak dva. Pak jsme přizvali Honzu a teď už jsme pětice a řekli jsme si, že to tak chceme nechat.

Na jiném místě jiné publikum

Aby se jednalo o travesti, musíte se vždy převléct za ženu? Jeden člen Screamers imituje Elvise Presleyho, je to také travesti?

Lucy: Travesti není jenom o tom, převléct se do dámskýho oblečení. Máme moderátora, který dělá travesti a je v pánským provedení. Myslím

si, že mužskej element na jeviště patří. Dá se teda říct, že travesti dělá, protože se převlíká za Elvise. Nejde tam za sebe jako za zpěváka. Jde tam za tu postavu. Travesti není jenom o dámským, ale o divadlu. Proto jsme travesti-divadelní skupina.

U vás moderátor Honza dělá i dramaturga. Jaká je v praxi vaše úloha?

Honza: Já jsem mužskej element. Moje práce je najít, co v nich je. Udělat svoji práci tak, aby v ní oni zazářili, aby byli za hvězdy. Považuji je za herecké kolegy, protože věrná interpretace, parodie a satira, všechny formy, co se používají, jsou formy divadelní. Tomuhle já říkám moderní kabaret 21. století. V praxi je to tak, že něco napíšu, ale oni to musí dobře a věrně interpretovat a je jedno, jestli je to travesti show. Musí to být uvěřitelná Tina Turner.

Jak vypadá uvěřitelná Tina Turner?

Honza: Nemůže to být Pepík, co má na sobě paruku po babičce a dělá písničku od Tiny Turner. Nedělá písničku od Tiny Turner, on je Tinou Turner.

Přirovnáváte travesti k divadlu, řekl byste tedy, že i herci, kteří ztvárňují ženské role, dělají travesti?

Honza: Společnost to rozlišuje, ale svým způsobem to vychází ze stejných základů. Základů antiky, alžbětinského divadla, kde ženské role hráli muži. Ale nebylo to tak, že chlapi hrajou ženský. V tu chvíli to byla žena. To, že ji hrál muž, byl jenom produkt doby, protože žena hrát nesměla, bylo to společensky nepřijatelné. Chlap ale nedělal, že hraje ženu, byl ženou.

To je podle vás definice travesti? Že se muž v tu chvíli stává ženou?

Honza: Měl by. Když si budou hrát na ženu, tak výsledek nebude dobrý, protože si hrajete na Tinu Turner a divák bude vědět, že je to parodie. Pak se vám ale uzavrou možnosti. Parodie je jedna věc. Třeba Tina Turner opilá, ale v tomto případě máte pouze pár možností, jak s tím naložit.

A ta druhá cesta?

Honza: Že budete Tinou Turner. To znamená, že pro diváka vytvoříte iluzi, že teď a tady opravdu něco existuje. Divák vám to uvěří a máte širokou škálu možností, co s tím. Je to Tina Turner perfektní kadeřnice, Tina Turner s jemnou dávkou parodie, Tina Turner, kdy ji vzdáváte holt, kdy ji adorujete, že je to paní bohyně. Takhle to je u každého interpreta. Záleží na tom, jak k tomu přistoupíte, buď jako k naprosto věrné imitaci, nebo parodii, nebo třeba vezmete písničku, kterou úplně vynecháte a vymyslíte na ni příběh ze života.

Vaše publikum tvoří převážně starší ženy. Ty vás ve velkém podporují i na Facebooku. Proč tomu tak je?

Valerie: Po pádu komunistického režimu se lidi divili, co travesti je. Věděli, že se snažíme napodobovat zpěvačky gesty, kostýmy, líčením a tak. Začali jsme jezdit zájezdová divadla, a tak jsme je s tím seznámili. Pro starší babičky to bylo zajímavé, ale nemůžu říct, že na nás chodí jen ony. Chodily tehdy, dneska už je to trochu jinak. Už se i mladí hrnou na travesti. Nejde jenom o travesti jako takové, jde o divadelní travesti. Přibližujeme divákovi scénky, činohru.

Jezdíte dělat představení po celé republice. Liší se vaši fanoušci třeba v Praze a menším městě?

Honza: Určitě. Mentalita každého z nás je jiná. Například i v rodině. Matka, otec, syn a dcera a každé z nich má jinou mentalitu, každé má rád jinej druh zábavy. To je jedna rodina, natož pak jiná města, jiná republika.

Stejně tak jako se dneska majorita diváků bavila a tleskala ve stoje, někteří odešli. Nemůžete se nikdy zavděčit všem. To poznáte, na kterej druh humoru kde a jak reagujou.

A to je?

Honza: Dá se říct, že metropole, větší města, to berou jako společenskou událost. Jinde se naopak přijdou jenom bavit a jsou vděčnější.

Paula: No a není naše práce všechny do jednoho uchvátit, ať se baví každý?

Honza: To je právě ono. Není to ale všude stejný. Kladno kontra Stochov. Je to dvacet kilometrů od sebe a jsou to dvě naprosto rozdílná představení. Kladno je v reakcích výrazně odtažitější. Tam málem Kristián spáchal sebevraždu Elvise Presleyho v přímým přenosu. O dvacet pět kilometrů dál ho nosili na rukou.

Čím to bylo? Nepochopili satiru?

Paula: Nevím, možná je to v nás, že víme, že tam bude špatné zázemí. Už ráno tam jedeš tím, že se tam blbě chodí na jeviště, že je tam špatné světlo, zas to nesvítí. A dokážeš si to vsugerovat.

Honza: Já vím, že jsme odvedli všude stejnej výkon. Ale sto lidí sto chutí, snažíme se přinést nějakej mix, aby si každej našel to svoje. V minulosti bývalý člen Vojta Kohoutek, slečna Nadja, dělal královnu Alžbětu. Takové pohybo-činoherní představení. To byl absolutní propadák. To lidi absolutně nepochopili. Pak dělal Hurvínka od Haničky Zagorové, a to bylo mega úspěšný. Lidi vstávali ze židlí a byli nadšení. Takže ani na identické kus nikdy nevíte, jak bude divák reagovat. Nejžádanější jsou většinou nejznámější interpreti, třeba Tina Turner. Když je to neznámá zpěvačka, tak ačkoli má nádhernou písničku, tak se lidi ptají, kdo to je.

Snažíte se na show přilákat i mladší diváky?

Lucy: Určitě, je to důležitý, protože co si budeme říkat, stálice, co se nabraly v 90. letech, postupně mizí.

Inovujete nějak představení, aby diváky nepřestala bavit?

Lucy: Už teď máme názvy programů na dvacet let dopředu, protože nás furt něco napadá. Tématem se snažíte udělat komplet novou show. Vždycky se snažíme dělat jiný zpěváky, jinak provedený. Když se písnička třeba už dělala, tak ji uděláme nějak jinak.

Honza: Snažíme se. Prvek travesti zůstává zachován, ale může to mít více barev. Není to jenom o tom, že se muž převlíkne do dámských šatů a show je hotová. Tak jako divadlo. Čtyři sta divadel udělá jeden titul a po každém je to něco jiného. Někdy lepší, někdy horší. Stejně tak my můžeme mít něco slabší.

Jak často míváte představení?

Honza: Jsme schopni vystupovat třeba čtrnáct dní v kuse a pak máme pauzičku. Jsme schopni mít 25, bývalo 30 představení v měsíci, dvojáky. Teď už je to trošičku nižší číslo, ale za čtrnáct dní jsme schopni odehrát každý den jedno představení v jiném městě přes celou republiku. Periodicita ale není pravidelná.

Jak dlouho vám trvá, než se namalujete?

Lucy: Mně to třeba trvá hodinu a půl. Někdy, když mi nejdou nalepit řasy, tak i víc. Ale třeba slečna Valerie, Serhiy, ten je známý tím, že se půl hodiny před představením začne holit a během deseti, patnácti minut se dokáže nalíčit. Ještě když běží na jevišti, tak dolepuje řasu a je z něho dáma. To nepochopím. On mi říká, že je to třicet let praxe, ale to není třicet let praxe. Myslím, že každý v tomto pracuje jinak. Někdo má rád klid a někdo

musí být ve stresu.

Je budoucnost travesti drag?

Co říkáte na mladší generaci umělkyně, které dělají drag? Vidíte v tom nějaký rozdíl?

Paula: Já tomu nerozumím! Můj mozek to nepochopí. Jsou hezčej nalíčení než my, protože na to asi mají čas. Tím, že jsme v divadle, tak máme času málo. Mozek mně nebere, o čem to má být. Tři minuty tam stojí, přijde mi to nudný, mě to nerozesměje. Ale to je můj názor.

Jak se drag objevil v Česku?

Paula: Všichni, kteří začali dělat travesti v České republice, si najednou začali říkat tímhle slovem a dávat to na plakáty. Myslím si, že je to stejný. Je to stejný výraz, jenom anglicky. My jsme se rozhodli držet toho původního travesti, protože jsme Češi, čeština je úžasná.

Jaká je podle vás budoucnost travesti? Nemůže jej třeba drag úplně pohltit?

Paula: Je to možný, ale zase Češi se rádi smějou a mají rádi nadsázku, ironii. Myslím si, že naše práce je o tom odlehčovat věci, co jsou v této zemi vážný a poukazovat na showbyznys, který je u nás sice malým, ale divokým rybníčkem. Tím, že ho milujem, tak ho dokážem satirovat.

Jako Screemers jezdíte po celé republice. To třeba drag umělci nedělají. Proč si myslíte, že to tak je?

Paula: Myslím, že je jen otázka času, než se rozjedou. Praha jim zatím stačí, mají tam svoje fanoušky, kteří se s nima po vystoupení fotí a povídají

si. My jsme dělníci kultury, kteří to vezou dál a jdou bavit lidi, a je jedno, jestli je to takové nebo makové jeviště. Máme to nastavené jinak, jsme zájezdové divadlo.

Vy jste jeden z nejmladších členů ve skupině, nelákal vás spíš drag a titul drag queen?

Lucy: Já v dragu a travesti rozdíl teda vidím. Při dragu je ta umělkyně sama za sebe. Je to sice hezký, ale už v tom není ta ženskost. Nevidím v tom takový to jemný decentní líčení, jako když půjdete na ples a budete se chtít nalíčit. Tak se líčíme my. Tam je to veliký, hezký na pohled, ale furt tam ta drag queen dává sebe.

Vy do představení sebe nedáváte?

Lucy: My se snažíme o imitaci přímo tý zpěvačky, takže třeba kopiemi kostýmů. Oni to mají velký, honosný, ale ani by si to třeba ta zpěvačka nevzala na sebe. Je mi prostě blíž travesti. Samotná imitace třeba Lucky Bílý, Ewy Farný. Baví mě studovat jejich pohyby, mimiku a jít po tomto. Kdybych tam šel jako Machálková a měl jsem výčes jako mají drag queens, tak to nebude Machálková.

Co vás na práci baví nejvíc?

Lucy: Od malička mě vždycky bavilo divadlo a bavit lidi. Myslím, že je jedno, jestli jsem v lodičkách, nebo v pánském. Baví mě přečíst si tu zpěvačku a snažit se nastudovat její grimasy. Baví mě, že když mě některá zaujme a budu jí chtít dělat, tak vím, že jí dělat můžu, že můžu ztvárnit hvězdu a být chvíli hvězdou. Není to ani tak o tom zazářit mimo, ale o tom být hvězdou na jevišti.

Místo rtěnky knír

Rudy Daddy

Rudy Daddy je pražský drag king, který čerpá inspiraci mezi upíry, kovboji a rockovými hvězdami. Než se začal stylizovat do mužského vzhledu, zkoušel vystupovat jako drag queen. „Vůbec mi to nesesdlo. V té době byla drag scéna strašně malá. Říkal jsem si, že drag kinga lidi nevezmou,“ vysvětluje Rudy Tauscher. Drag kingové tvoří v české drag scéně minoritu, tuto nevyváženost si Rudy vysvětluje vlivem americké realitní soutěže RuPaul's Drag Race.

Vzhledem k malému věkovému rozdílu mezi autorkou a respondentem je rozhovor veden formou tykání.

Čím se drag kingové liší od drag queens?

Místo rtěnky si nandám kníra. Je to změna do muže, místo změna do ženy. Hypermaskulinita versus hyperfeminita. Liší se to tím, že děláš v uvozovkách ten opačnej gender, než dělají drag queens.

Jak bys představil Rudyho?

Rudy je upír, kterej zůstal v těle dvacetiletýho kluka. Je zároveň přestár-lá rockstar unavená životem a postupně se z něj stal alkoholik a cynik. Zobrazuje všechno, co na rockstars nemáme rádi, ale snaží se zlepšit. Jedna strana Rudyho se inspiruje v osmdesátkovém glam metalu, sleazu, Guns and Roses, Mötley Crüe. Velkou inspirací jsou taky upíři a třeba Rob Zombie. Stylově potom od Marilyn Mansonova přes Davida Bowieho až po Orvilla Pecka, Nicka Cava, starý kovbojský týpky a tak.

Kolik je drag kingů v Česku?

Aktivních tak šest, dohromady tak dvanáct. Většina je z Prahy.

Čím to je, že drag kingů je tak málo?

RuPaul's Drag Race. Jeden výraz. RuPaul zpopularizoval drag queens, ale opomíjí ostatní formy dragu. Můžeme vidět jen takovej krásnej femininí drag. Což je pořád hezký a určitě důležitý, ale je velká škoda, že drag kings a další jsou upozaděni.

Takže tím, že vytváří jednu podobu dragu, tak ho zjednodušuje?

Je to omezující. Vytváří to v dragu elitářství a drag scénu to rozděluje do vrstev. Předtím to bylo víc ucelený. Teď máš i u nás RuPaul queens, který dělaj takový hodně femininí drag.

Proč myslíš, že RuPaul do svého pořadu nebere drag kingy?

Moc nevím, ale je teorie, že převažuje patriarchát a že tam RuPaul chce

jenom chlapy a ne ženy. Ono to docela dává smysl, protože ani trans ženy tam dlouho nechtěl. Když zjistil, že je některá holka v tranzici, tak to byl docela problém.

Kontroverzní téma

Často se jako definice drag kingů uvádí, že se jedná o ženu, co se převléká za muže. Musí se vždy ale jednat o ženu?

Vůbec ne. Často jsou drag kingové trans muži, nebinární¹ lidi. Zním i cis muže, kteří dělají drag kingy a jsou v tom hodně dobrý. Stejně tak můžou drag queens dělat cis ženy. Těm se říká fem queens, bio queens, někdy faux queens – ten termín nemám úplně rád, ale prostě AFAB² – assigned female at birth – queens.

Předtím, než jsi začal dělat drag kinga, jsi byl drag queen. Na základě čeho ses rozhodl, že „mužská varianta“ je pro tebe lepší?

Dělal jsem nějakou dobu drag queen, ale vůbec mi to nesedlo. V roce 2018 mi přišlo, že drag kingy jsou pro Česko ještě asi too much. Drag scéna byla tehdy fakt strašně malá. Říkal jsem si, že drag kinga lidi nevezmou. Tehdy jsem ještě řešil nějaký svoje genderový věci a myslím, že jsem si tím chtěl ventilovat svoji feminitu. Jsem rád, že jsem se nad tím během covidu zamyslel a teďka dělám drag kinga.

Mluvíš o genderu, jakou roli v něm hraje drag?

Hrozně moc drag kingů, které znám, například došlo přes drag k tranzici. Pro někoho to může být krok k uvědomění si, že to, co předvádí, není

1 Nebinarita je zastřešující označení pro lidi, jejichž genderová identita není ani striktně mužská, ani ženská.

2 AFAB je zkratka anglického assigned female at birth – člověk, jemuž při narození byl přidělen ženský gender.

jenom persona. I já díky dragu našel svoje pravý já a plánuju hormonální tranzici. Našel jsem taky safe space, kde vím, že můžu bejt tím, co chci bejt, a lidem nevadí, že přijdu s knírkem a namalovanejma očima.

Chodíš tak někdy i normálně ven?

Přímo v dragu ne, ale teď začínám experimentovat s tím, že si dobarvuju vousy. Zkouším takto chodit po ulici a reakce okolí jsou docela normální. Kamarádi na to ani nereagujou, protože si řeknou jo, Rudy. Zatím jsem to udělal dvakrát. Docela často chodím extravagantně oblečený, takže si myslím, že vzít si knírek místo třpytívejch kalhotje už docela jedno.

Uznává drag komunita drag kingy víc než bio queens?

Myslím, že jo. Je to stále zvláště kontroverzní téma, což docela i chápu proč. Často zaznívá argument, že se bio queens nemusí tak snažit, že nepotřebujou vycpávky a falešný prsa. Myslím, že drag je drag a je jedno, kdo ho dělá a jaký drag dělá. Některý konzervativnější queens nebo kings se na to ale úplně netváří. Neříkám, že u nás. U nás je to podle mě docela přijímaný. U mě to bylo ale spíš o tom, že jsem se v tom necítil komfortně. Nebyla to odezva od komunity.

Drag tedy může dělat kdokoli, ale kdo na drag show může přijít?

Kdokoli, kdo po tobě nechce hodit rajče nebo není chaser. To jsou lidi, který třeba fetišizujou trans holky. Predátoři, kteří přijdou ulovit nějakou drag queen. To se občas děje. Jinak může přijít kdokoli, kdo se nebude chovat neslušně.

Když někdo půjde na tvoje vystoupení, co uvidí?

Myslím, že moje shows jsou hodně intimidating, hodně intenzivní. Nebojím se vypadat strašidelně. To je Rudy, je to upír, démon. Taky je alkoholik a nebojí se něco rozbít. Většinou to začíná hodně něžně a potom ke konci

tam rozflákám růži a roztrhám si oblečení.

Vystupuješ stejně často jako drag queens?

Určitě ne. Záleží taky jak který drag queens, ale v porovnání s ostatníma drag kingama mám rozhodně víc shows. Často vystupuju s Tonic na Queeriety, vystupoval jsem s Melancholií, ale s tou jsme se trošku profesionálně rozešli, protože přestala dělat shows, na který jsem chodil. Jinak ještě jsem někdy na Pinkbusu. To je podle mě krásná možnost, jak ukázat drag veřejnosti. Pinkbus má totiž teatrální kvality, až na úrovni burlesky. Dál dělám věci pro moje známý, protože hodně z nich působí v umění. Třeba teď jsem dělal pro kamaráda show v galerii v Blansku.

To jsem viděla. Překvapilo mě, že v publiku byly i děti. Je drag i pro ně?

Rozhodně je. Jak kterej ale. Kdybych věděl dopředu, že budu vystupovat pro děti, tak to určitě bude vypadat jinak. Moje oblečení je hodně odhalený, takže místo odhalenýho zadku, jsem si vzal normálně kožený kalhoty. Byl jsem připravený na to, že tam děti asi budou, ale říkal jsem si, že kdyby jo, tak by mi to řekli dopředu. Prostě jsme jeli do Blanska s tím, že uvidíme, kdo přijde.

Jak může drag děti obohatit? Co jim přináší?

Rozhodně jim přináší kreativitu, můžou vidět různé způsoby toho, jak se dá žít život. Dál otevřenost k novým věcem. Může to pro ně bejt taky naprosto nádhernej pohádkovej zážitek ve smyslu, že třeba vidí obrovskou vílu.

Řeknete jim potom, že ta víla je převlečený muž, nebo je necháváte v iluzi?

Toto bylo moje první vystoupení před dětma, ale věděly to. Bavily se

o tom s dospělými a ti jim to vysvětlovali. Většinou to nijak neřeší a když jo, tak jim to může otevřít nějaký vrátka.

Líbilo se jim to?

Ano! Byly z toho nadšený, protože moje vystoupení mělo znázorňovat zloducha.

Liší se tvoje publikum od publika drag queens?

Spíš se to dělí na to, kdo chodí na jaký shows, než na to, kdo je čí fanoušek.

Slučujete se taky do housů jako některé drag queens?

Jo, osobně mám taky house, ale nejsme moc veřejný. Fungujeme jako queer rodina. Mám asi šest děcek. Queer lidí je tady hodně a potřebují nějakou kotvu.

Takže jsi otec rodiny?

To jsem. Mám takovou auru táty, starám se o lidi. Už od sedmnácti mi říkali sugar daddy.

Kluk, nebo holka?

Jak se drag kingové mohou zviditelnit?

Myslím, že tomu hodně dopomáhá TikTok. I když ho nemám rád a myslím si, že uspěchává naši kulturu, která je už tak uspěchaná, tak pomáhá mladší generaci objevovat věci, který jsou jinak těžko dostupný. Je tam třeba jeden drag king, River Glass, který má miliony sledujících a pro hrozně moc lidí toto téma otevřel. RuPaul's Drag Race zároveň není jediná show pro drag performery. Máme tady Call Me Mother, což je jakoby pod RuPaulem, ale vždycky tam mají alespoň jednoho nebo dva drag kin-

gy. Porotce tam dělal Landon Cider, což je asi světově nejznámější drag king. Ten je zase z jiný reality show, Dragula, kterou vyhrál. Je to taková hororová show, Fear Factor a Drag Race dohromady.

Co dál hraje roli?

Veřejný prostory. Drag je umění, a ne jenom o tom, že někdo obleče šaty a imituje existující zpěvačky. I travesti je mnohem víc než jen to. Myslím si, že drag má na to se dostat do širšího povědomí. Dobrou zkušenost mám s jedním útlukem. Ti s náma dělají různé akce. Třeba kampaň, kde nás v dragu fotili s kočičkami. Nebo teď v té galerii. To mi přišlo naprosto skvělý. Otevřelo to drag pro seniory, děti, lidi, kteří by nikdy v životě nešli na drag show, ani na travesti. Tam jsem dělal Karla Gotta a limonádového Joe a myslím, že jsem se trefil do černýho. Chce to vytvořit nějaké takovéto můstek k lidem, nějak to spojit i s naší kulturou, nedělat jenom anglický věci. Naše shows jsou orientované hlavně na cizince, protože ti drag znají víc. Chtělo by to ale i nějaký shows u nás, kde bude obsah relevantní pro český publikum a otevře jim vrátka i mimo tradiční pop music.

Chcete teda, aby se drag dostal mezi veřejnost? Nemůže to narušit safe space pro queer lidi?

Nemyslím si, že by na drag show šel někdo, kdo by chtěl narušovat safe space. Je to docela drahý a nemyslím si, že si někdo zaplatí lístek jenom proto, aby šel někam šířit hate. Nejde mi ani o propagaci dragu, spíš vzhledem k tomu, co se odehrává v Americe, je strašně důležitý drag dostat do veřejnýho prostoru. Aby lidi viděli, že je to v pohodě, že je to umělecká forma a nic úchylnýho, sexuálnýho, což si hodně lidí myslí.

Co bys chtěl, aby si lidi z tvého vystoupení odnesli?

Chci, aby to lidi inspirovalo, aby byli víc svoji, víc kreativní, aby třeba poslouchali písničky, na který vystupuju. Myslím, že vybírám víc under-

groundový písničky než většina drag performerů v Česku. Ještě jsem neviděl drag performerera, který by vystupoval na Nicka Cava. Možná by si to lajzla Cuntessa, ta dělá víc avantgardní drag. Chci lidem rozšířit obzory, ať už kreativně, v rámci dragu, nebo v rámci gender confusion.

Odchází z drag show lidi někdy zmatení a s pocitem, že neví, co se pod maskou skrývá? Že třeba chtějí znát biologické pohlaví vystupujícího?

Myslím, že často. Tohle máme podle mě bohužel vkořeněný společností. I já, ač nechci, tak nad tím někdy přemýšlím. Stane se, že si říkáš, je to kluk, nebo holka? Pak si říkám, proč si to myslím, vždyť na tom přece nezáleží. Nemyslím si, že myslet si to je vyloženě špatně, dokavad' nedojdou k tomu člověku a neřeknou mu „tak co, seš kluk, nebo holka“.

Na druhou stranu někteří lidi v LGBTQ komunitě si to takto narovinu říkají.

Když víš, že tě ten člověk respektuje, tak je to super. O tom to je. Když přijde někdo, kdo to bere útokem, tak to ok není. Mně osobně nevádí, když za mnou někdo přijde a zeptá se, jestli jsem kluk nebo holka, většinou odpovím ano. Myslím si taky, že někdy nad svou reakcí potřebuješ kriticky myslet a nebýt hnedka defenzivní nebo útočný, protože ten člověk třeba fakt neví. Je novejš a třeba i milejš, jen neví, jak na to.

